

UČITELJSKI T O V A R S .

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. dan vsakega mesca, in velja za celo leto 2 gold. 50 kr.,
za pol leta pa 1 gold. 30 kr.

Tečaj IV. V Ljubljani 1. februarja 1864. List 3.

SVEČAN IN CVETICA.

Svečan.

Vstani, pridi, cvetka mlada!
Kaj boječa si takó?
Ti priserčna moja nada,
S tabo raji se odpró!

Cvetka nježno se razvije —
Krasna, mila stvarica; —
Sever hudi jo obrije:
Revca nagne se mertva. —

Cvetica.

Rada grem že iz zapora,
Ljubeznjiv je tvoj obraz,
Več ne bo tlačila môra
Me, dušil srcá mi mráz.

P.

Kako naj učitelj skerbí za telesno zdravje svojih učencev.

Govor preč. g. dekana V. Pušavica pri sedmi učiteljski skupščini v Jelšanah 9. sept. preteč. l.

Akoravno je prvi učiteljev namen, da skerbí za dušne potrebe in nravno obnašanje svojih učencev, ne sme vendar zanemarjati skerbí za njih telesno zdravje. Kristijanski nauk zapové nam, da naj vse opustimo, kar bi škodovalo našemu ali pa zdravju našega bližnjega, in da naj vse po moči storimo, da bi bili zdravi ali pa, če smo že zdravje zgubili, da bi ga zopet dobili; in to pa za tega voljo, ker je zdravje blago, ki nam ga je Bog posodil, katero smo torej dolžni hraniti in pametno rabiti, in ker nam pripomore, da moramo dobro delati. Da vendar bolj na tanko pretehtamo, kako more učitelj skerbeti za zdravje učencev, prevdarimo najpred, kako naj se on vede pri zdravih, in kako pri bolnih otrocih. —

Zdrave otroke naj učitelj podučuje, kako morajo skerbeti za telesno zdravje. To velja pri otrocih nižjega stanú toliko več,

ker skušnija uči, da taki to dolžnost prav malo čislajo, in da se jim celó nič ne zdi pregrešno, če po nerodnem zdravje kvarijo in si v bolezni prav ne pomagajo. Tako pa se godí zato, ker smo navajeni, da imenujemo zdravje svoje blago, in mislimo, da, če zgubimo zdravje, sami terpimo, kar nobenemu drugemu ni mar. Učitelj naj torej od te dolžnosti ne uči tako, temuč naj jo združuje s keršansko ljubeznijo do Boga in bližnjega, in naj pové, da, kdor jo zanemarja, se pregreší do Boga in do svojega bližnjega, — do Boga, ker njegovo dobroto zapravlja, — do bližnjega, ker si pomočke vzame, da bi pomagal svojemu bližnjemu. — Učitelj tudi skerbí za otroško zdravje, če zboljšuje telesno izrejo, če starše o tem kaj podučí in jih odvráčuje od škodljivih navad, kakor bi bile, postavim, če si človek želodec preveč napolnuje, če gorkoto z mrazom hitro premenjuje i. t. d.; učitelj pa tudi k temu veliko pripomore, če otroke uči poznovati strupene zelisča in druge škodljive reči, če jih vadi potrebnih zdravilskih vodil, če na tanko gleda, da otroci nalasé ne zapravljaajo zdravja, če skerbí, da so otroci v bolezni prav oskerbljeni, in poslednjič, če vladajo nalezljive bolezni, da učitelj otrokom pové in naroča, kako naj se vedejo. To bi bilo prvič, da se čedi život in čisti zrak v prebivališču, da se opusčajo nekatere jedila in pijače in da se bolni od zdravih ločijo, — drugič pa cepljenje koz, kar se že večidel povsod kot velika dobrota čisla.

Še večjo prilóžnost pa ima učitelj za zdravje skerbeti pri bolehnih otrocih. Ze njegov stan mu naročuje, da naj po pomoči seže, prej ko je slabost hujša, da naj ne zaupa nevednim ljudem, temuč da naj vboga pravega zdravnika, kteremu naj prav odkritoserčno ves svoj bolni stan razloži, in naj njegove pravila spolnuje. „Časti zdravnike zavoljo potrebe“, pravi sveto pismo (Sirah 38. 1—15), „gospod je zdravila iz zemlje vstvaril in njih moč človeku razodel, da bi po njegovih čudodelnih stvaréh njega častil. Poslednjič naj se učitelj sam nekoliko zdravilstva navadí, da more po prilóžnosti, kadar ni zdravnika, svojim rejencem kaj svetovati in pomagati. To pa naj stori le samo pri tih le okolisčinah:

1. Naj zdrave rejence o potrebnih vodilih podučuje, da ohranijo zdravo telo, in naj jih od škodljivih reči odvráčuje;
2. naj v kaki majhni bolehnosti, kjer ni navade, da bi se zdravnik klical, z dobrim svetom pripomore;

3. ako bi bil kje na kmetih kak brezvesten zdravnik, naj učitelj ljudi opomni, da si drugega boljšega poiščejo.

Priložnosti za podučevanje o skerbi za zdravje ima učitelj dovolj v šoli in doma. Njegov nauk pa mora vedno združen biti z verstvom, t. j., učitelj mora naj pred otroke opominjati, da je človek dolžan, da skerbi za zdravje. Naj večjo priložnost za to pa ima učitelj v privatnih urah, kjer podučuje bolj bolehnne otroke, in kjer ga starši večkrat za svet prašajo; tukaj učitelj lahko stare in mlade ljudi podučuje. Zapisal S. Pirc.

Keršanska odreja.

VI.

Obnaša v cerkvi in božja služba.

Kakó prijetna in dopadljiva je Bogu čast in hvala iz otročjih ust in še nedolžnih src, se spozná iz besed Davidovih, ki pravi: „Iz ust otročičev in dojenčkov si si ti zavoljo svojih sovražnikov hvalo pripravil“. Ravno tako tudi Jezus sam govori. Ko so ga pred svojim terpljenjem častitljivo v Jeruzalem spremljevali, ga niso le aposteljni in mestni prebivavci častili, temuč so se tudi otročiči pridružili, so pred njim tekali, ga v tempelj spremili in neprenehoma z veselim glasom prepevali: „Hosana! čast bodi sinu Davidovemu! hvaljen bodi, kateri pride o imenu gospodovem!“ Ko so nevošljivi in jezni farizeji Jezusu djali: „Slišiš, kaj leti (otročiči) pravijo? ukaži jim molčati!“ — jim Jezus reče: „Kaj pa da. Ali niste nikoli brali: iz ust otročičev in dojenčkov sem si hvalo napravil!“ Kdo bi torej smel otrokom braniti v cerkev priti in Bogu v čast peti? To menda tudi cerkev spozná, ker otrokom naj svetejši kraj pri altarji v molitev odloči, ker jih zavoljo nedolžnosti naj bolj vredne ima, da so naj bližje tistemu mestu, na katerem se jagnje božje vsemogočnemu daruje. Torej, ljubeznjivi keršanski učeniki! ker veste, da je molitev otrok in hvala iz njih nedolžnih src in ust Bogu toliko dopadljiva, je pač silno treba in tudi vaša velika dolžnost, da nad otroci posebno v cerkvi čujete in jih skerbno vadite, da se bodo v cerkvi, na posvečenem kraju, prav spodobno in pobožno obnašali, ne pa z nespodobnim vedenjem Boga žalili, in ga na se in nad svoje starše in nad vas za masčevanje dra-